1.5. Kriisiülesanded

KORKS koondas varasema hädaolukordade ja erakorralise seisukorra lahendamise, elutähtsate teenuste tagamise, KOVi ja riigikaitseülesannete täitmise terviklikuks kriisiülesannete süsteemiks.

Kriisiülesanded on üksnes need ülesanded, mis on kriisiülesannetena sõnaselgelt määratud või täitmiseks antud. Kõik elutähtsa teenuse osutajad (ETO) on samuti püsiva kriisiülesande (PKÜ) täitjad. Kokkuvõttes on kõik kriisiülesanded koondatud ühtsesse süsteemi, mis hõlmab ülesannete täitmist ja teenuse osutamist nii tsiviil- kui ka riigikaitselise kriisiolukorra korral.

KORKS lõi kriisiülesannete kontseptsiooni, et lihtsustada ja muuta läbipaistvamaks ülesandeid, mille täitmine on vajalik kriiside lahendamise või nende mõju leevendamisega seotud tegevusteks (§ 12).

Nii saab KOV kriisiolukorras keskenduda kriisiülesannete täitmisele: elutähtsate teenuste tagamisele (veevarustus, kanalisatsioon, kaugküte, teede korrashoid), oma territooriumil evakuatsioonikohtade määramisele, nende kasutuselevõtmisele ja pidamisele, ulatuslikule evakuatsioonile kaasaaitamisele (sh toidu ja joogivee võimaldamisele) ning olulisemate sotsiaal- ja haridusteenuste pakkumisele (§ 13).

ETO kohustus püsiva kriisiülesandena on teenuse toimepidevuse tagamine ja teenuse osutamine (nõuded, mida täpsustati juba 2024. aastal CER-direktiivi ülevõtmisega) ning seda ka riigikaitselise kriisiolukorra korral (§ 12 lg 2).

Kriisiülesanded määratakse ühise planeerimise käigus lähtudes ministeeriumite, asutuste, kohalike omavalitsuste ja ettevõtete igapäevastest ülesannetest (ülesannete jäävuse põhimõte), mille täitmisele tuleb ohu realiseerumisel keskenduda. Kriisiülesannete täitmine on kriisiolukorra ajal prioriteet ning vajadusel tuleb teised ülesanded kriisiülesannete kõrval ära jätta (kui õigusruum seda võimaldab) või täita neid väiksemas mahus. Kriisiülesannete täitmise maht ja prioriteetsus sõltub konkreetse sündmuse olemusest ja ulatusest ning seda võetakse valmisoleku kujundamisel arvesse.

Konkreetne ülesandepüstitus kriisiülesandena annab asutusele või isikule selgema ootuse, millise ülesande täitmist (ja millisel moel ning kelle jaoks? – küsimused, millele annab vastuse planeerimine) valmisoleku kujundamisel oodatakse. Teiste funktsioonide seas seovad kriisiülesanded siseriikliku tegevuse NATO kollektiivkaitsega – kriisiülesanded sisaldavad seitset

NATO-s kokku lepitud kerksuse põhinõuet liikmesriikidele (ingl *NATO's seven baseline requi-rements for national resilience*) ja NATO kriisireguleerimise meetmeid (ingl *NATO Response Measures*).

Kriisiülesanded on ühetaolised kõigis tegevustes ja nende kaudu suhestuvad ministeeriumid, asutused ja kohalikud omavalitsused ühiste stsenaariumide ja õppuste ning ühise planeerimisega, sh ühise õigusruumiga. See omakorda tähendab, et kõikideks kriisideks valmistutakse ühtselt. Nii arvestatakse riigikaitselisteks kriisiolukordadeks valmistumisel kõikide ohtudega ning kavandatakse meetmed kriiside ennetamiseks ja lahendamiseks.

Kriisiülesande planeerimise ja rakendamise, sh toimepidevuse eest vastutab iga püsiva kriisiülesandega

asutus ja isik. See hõlmab endas ka ministeeriumi vastutust valitsemisalas olevate asutuste ja isikute kriisiülesannete planeerimisel ja rakendamisel ning elutähtsa teenuse korraldaja vastutust elutähtsa teenuse osutaja kriisiülesande planeerimisel ja täitmisel.

Kõik kriisiülesandega asutused peavad tagama toimepidevuse – see tähendab asutuse töökorralduse läbimõtlemist, et kriisiülesannete täitmisega jätkatakse ning enda inimeste turvalisus tagatakse ka ootamatuste ilmnemisel. Valitsusasutuste valmidustase ja objektikaitse regulatsioon on samuti osa **toimepidevusest**.

Kriisiülesannete alusel hindab Riigikantselei koostöös ministeeriumitega kriisiolukorraks valmisolekut (§ 9 lg 3) ning Päästeamet kohalike omavalitsuste valmisolekut (§ 11 lg 1 p 4).

Kriisiülesandeid on kahte tüüpi: püsiv kriisiülesanne ja **ühekordne kriisiülesanne**.

Viimati uuendatud 25.09.2026